

УДК 378.1

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СПІЛКУВАННЯ

Студ. О.М. Генчевська, гр. БПТ-13

Науковий керівник доц. Л.П. Богославець

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета дослідження: полягає у всебічному розгляді та оцінці гендерних аспектів управління, а також їх характеристика.

Об'єкт дослідження: міжособистісне спілкування

Предмет дослідження: особливості міжособистісного спілкування підліткового віку в гендерному аспекті

Гіпотеза дослідження: в підлітковому віці існують відмінності в особливостях спілкування між хлопчиками і дівчатками

Завдання дослідження: полягають у визначенні гендерних стереотипів і взаємодій, стратегій учасників гендерних відносин і конкретного змісту гендерних відмінностей в управлінській діяльності.

Методи дослідження: теоретичний метод тестування, анкетування, математична обробка даних

Використані методики: *Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі.*

Результати дослідження. Як бачимо, гендер – це змодельована суспільством та підтримувана соціальними інституціями система цінностей, норм і характеристик чоловічої та жіночої поведінки, стилю життя та способу мислення, ролей та відносин жінок та чоловіків, набутих ними як особистостями в процесі соціалізації, що насамперед визначається соціальними, політичними, економічними і культурними контекстами буття й фіксує уявлення про жінку й чоловіка залежно від їх статі».

Гендерні дослідження стають все більш поширеними як на Заході, так і в Україні. В гуманітарних науках гендерний підхід виник наприкінці 60-х років 20ст. Саме поняття «гендер» запровадив у наукові дослідження американський психоаналітик Столлер у праці «Стать і гендер» (1968р.). Він запропонував розрізнити біологічне поняття «стать» і психологічно-культурне поняття «гендер», яке суттєво відрізняється від біологічного. До цього часу слова «гендер» і «стать» часто вживалися вченими як синоніми.

Сучасна українська дослідниця Ніла Зборовська пояснює гендер як «соціостать» на противагу біологічної статі. Поняття «гендер» не є лінгвістичною категорією. Проте мова та мовлення можуть бути проаналізовані з точки зору вираження у них гендерних відносин. Ми розглянемо дослідження вчених стосовно стилей спілкування індивідів - представників різних біологічних статей – чоловіків та жінок, а саме встановлення відмінностей у чоловічій та жіночій комунікативній поведінці.

Мова чоловіків та жінок значно відрізняється. Дебара Таннен, професор соціолінгвістики університету Джорджтауна, внаслідок досліджень дійшла висновку, що мова чоловіків та мова жінок різняться між собою, як мови різних народів.

У ході подібних досліджень, зокрема, встановлюється, що жіноча мова – у порівнянні з чоловічою - є менш категоричною і рясніє формами вічливості, які менш характерні або не властиві взагалі чоловічій комунікативній поведінці.

Крім того, жінки мають більший словниковий запас і велику потребу в спілкуванні (їм потрібно поспілкуватися хоча б з ким – небудь упродовж дня). Шотландські дослідники вияснили, що жіноча мова значно багатша і образніша, ніж чоловіча, незалежно від освіти. Справа в тому, що зони чоловічого мозку, що

відповідають за лінгвістичні здібності, у жінок розвинуті в середньому сильніше, ніж у чоловіків. А от зони, що відповідають за абстрактне мислення і логічні побудови більш розвинуті у чоловіків. Виключення з цього правила трапляються рідко – лише 5-8 осіб на сотню. Чоловіча мова відрізняється більш швидким пошуком асоціацій, тому чоловіки і відрізняються більшою здатністю до пошуку нестандартних рішень і новаторських пропозицій.

Труднощі для взаєморозуміння створюють також і стилі комунікативної поведінки чоловіків і жінок. Чоловіча стратегія у спілкуванні напориста, активна, агресивна, вона орієнтована на монолог. Жіноча стратегія – гнучка, динамічна. Свідомо чи несвідомо жінка в процесі спілкування має на меті підтримку позитивної емоційної атмосфери, налаштування на отримання згоди. Відповідно чоловіки відчувають себе комфортніше в ситуації публічного виступу, жінки – у приватній бесіді.

Чоловіки частіше починають бесіду, твердження формулюють у формі безапеляційних суджень, запитують з метою отримання інформації, незгоду висловлюють відкритим протестом. Жінки ж часто формують твердження у формі запитань, частіше ставлять запитання, причому – з метою продовження бесіди; незгоду частіше виражають мовчанням; у власних реакціях вони орієнтуються на репліку комунікативного партнера. Едіт Слембек, лінгвіст із Швейцарії, встановила, що жінки вдвічі частіше вживають дієслова умовного способу, і в 5 разів більше обмежувальних виразів, таких, як «можливо», «напевно», ставлять утричі більше запитань, першими вибачаються і частіше, ніж чоловіки, не закінчують речення. Жінки набагато частіше, ніж чоловіки, використовують слово «я». Жінки дуже часто вживають слово «так» лише для виразу зацікавленості (для того, щоб сказати: «Так, я уважно слухаю»), а чоловіки невірно сприймають його як конкретне твердження, тому що чоловіки кажуть «так» лише тоді, коли висловлюють згоду. Крім того, чоловіки і жінки по-різному ведуть себе при вислуховуванні мови співрозмовника. Якщо жінка здатна вислухати все до кінця і тільки потім висловити свою точку зору або дати оцінку ситуації, то чоловік не відрізняється такими якостями, він може спокійно слухати лише 15-20 секунд, після чого у нього вже є готова відповідь. Ще одним відмінним аспектом спілкування чоловіків є компліменти і похвала. При цьому чоловікам компліменти потрібні не менше, ніж жінкам, а от самі чоловіки у вираженні своїх емоцій зазвичай скупі на епітети, тому фраза «гарна думка» теж зараховується, як комплімент, не забувайте про це!

Висновки. У процесі дослідження можна дійти висновку, що гендерні відмінності між чоловіками та жінками, безперечно, суттєві і значущі, але не такі вже великі, щоб особи різної статі не могли дійти порозуміння. Багато факторів та обмежень впливають на людину з самого народження, чим змінюють поведінку чоловіків і жінок. Мова може йти лише про типові риси чоловічого та жіночого мовлення, виявлених тенденцій вживання мови чоловіками та жінками.

Гендерні ознаки мовної картини світу – це сутнісні прояви пізнання світу крізь призму чоловічого і жіночого бачення, що інтегрують універсальні та національно специфічні ознаки, виявляють особливості номінативної та комунікативної діяльності чоловіків і жінок, а також вплив статі на мовну практику та мовну поведінку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бендас Т.В. Гендарная [психологія](#): Навчальний посібник. - СПб.: Пітер, 2006. - 431 с.
2. Гендерна психологія. 2-е вид. / Под ред. І.С. Клецина. - СПб.: Пітер, 2009. - 496 с.
3. Котлова Т.Б., Смирнова О.В. Гендерні стереотипи в [підручниках](#) початкової школи // Жінка в російському суспільстві, 2001, № 3-4. С. 53-61.